

Muflon – (*Ovis musimon* Pallas)

Muflon – (*Ovis musimon* Pallas)

Red parnoprstaša (*Artiodactyla*)

Podred preživača (*Ruminantia*)

Porodica goveda (*Bovidae*)

Rod ovaca (*Ovis*)

Vrsta muflon ili divlja ovca (*Ovis musimon*)

- Prema Zakonu o divljači i lovstvu je krupna divljač zaštićena lovostajem.
- Mužjak – *muflon ili divlji ovan*,
- Odrasla ženka koja se janjila – *muflonka ili divlja ovca*,
- Mlado – *jagnje*,
- Mlade ženke do prvog janjenja – *dvizice*,

Rasprostranjenost i brojnost

- Potiče sa Sardinije i Korzike
- Pretpostavlja se da je nastanjivao većim delom područje Mediterana i Male Azije
- Veštačkim naseljavanjem danas je višestruko brojniji u ostalim zemljama Evrope, nego u području iz kojeg potiče. Sardinija danas ima oko 2.500, a Korzika samo oko 800 muflona
- Zemlje severne Europe zaostaju po brojnosti muflona npr. Rusija (i ex SSSR) ima oko 1.500 muflona, Norveška i Švedska s po 100 itd.
- Zanimanje za uzgoj ove divljači ne jenjava za očekivati je da će brojnost muflona u Evropi uskoro premašiti brojku od 100.000 grla.

Muflon u našim lovištima

- Izuzev jedne manje populacije na planini Rudnik, muflon je kao alohtona vrsta divljači, u Srbiji zastupljen u ograđenim lovištima "Karađorđevo" i "Dobanovački zabran" kojima gazduje Vojska Srbije, zatim "Trešnja", "Zlatske šume – Crni vrh", "Alija" i "Vratna" kojima gazduje JP "Srbijašume", lovištu "Subotičke šume" kojim gazduje JP "Vojvodinašume" i lovištu "Vorovo" kojim gazduje JP "Nacionalni park Fruška Gora".

Životni prostor

- Optimalni uslovi su mediteranske šume i makija (šikare u submediteranu) s pašnjacima i kamenjarima
- Voli lokalitete na kojima ima dobru preglednost prostora oko sebe, jer je vrlo plah i oprezan, a oslanja se najviše na vid
- U kontinentalnom delu pogoduju mu šume s livadama i pašnjacima

Izgled

- Muflon je najmanja divlja ovca, naraste u dužinu do 120 cm, u visinu do 70 cm.
- Iako je sličan domaćoj ovci, telo mu je prekriveno krutom dlakom.
- Masa odraslog mužjaka je do 40 (50) kg, ovce su nešto lakše, skoro duplo.
- Boja dlake leti je crveno smeđa, a po trbuhu i s unutarnje strane nogu bela
- Zimi je tamno kestenasta.
- Ovan na leđima i na slabinama ima belu mrlju, a ovce su jednoboje.
- Muflon ima 32 zuba
- Porodicu čine ovan (muflon), ovca (muflonka) i jagnje.
- Glasa se meketanjem ili češće, kada oseti opasnost, zviždukom.
- Muflon je šupljorožac te mu je rast i razvoj rogova po istom principu kao i kod ostalih šupljorožaca (kozorog, divokoza i dr.).
- Rogove po pravilu ima samo mužjak, a retko ovce koje mogu imati roščiće 3-5 cm dužine.
- Slabije mu je razvijen vid, a dobro njuh i sluh.

Tipičan izgled starog muflona sa sedlom bele boje na leđima i grivnom ispod vrata koju ima zimi i izraženim rogovima

Trogodišnji mladi mufloni (levo i sredina) i
desno, dvogodišnjak

Muflon u zimskoj dlaci

Muflonka i muflon

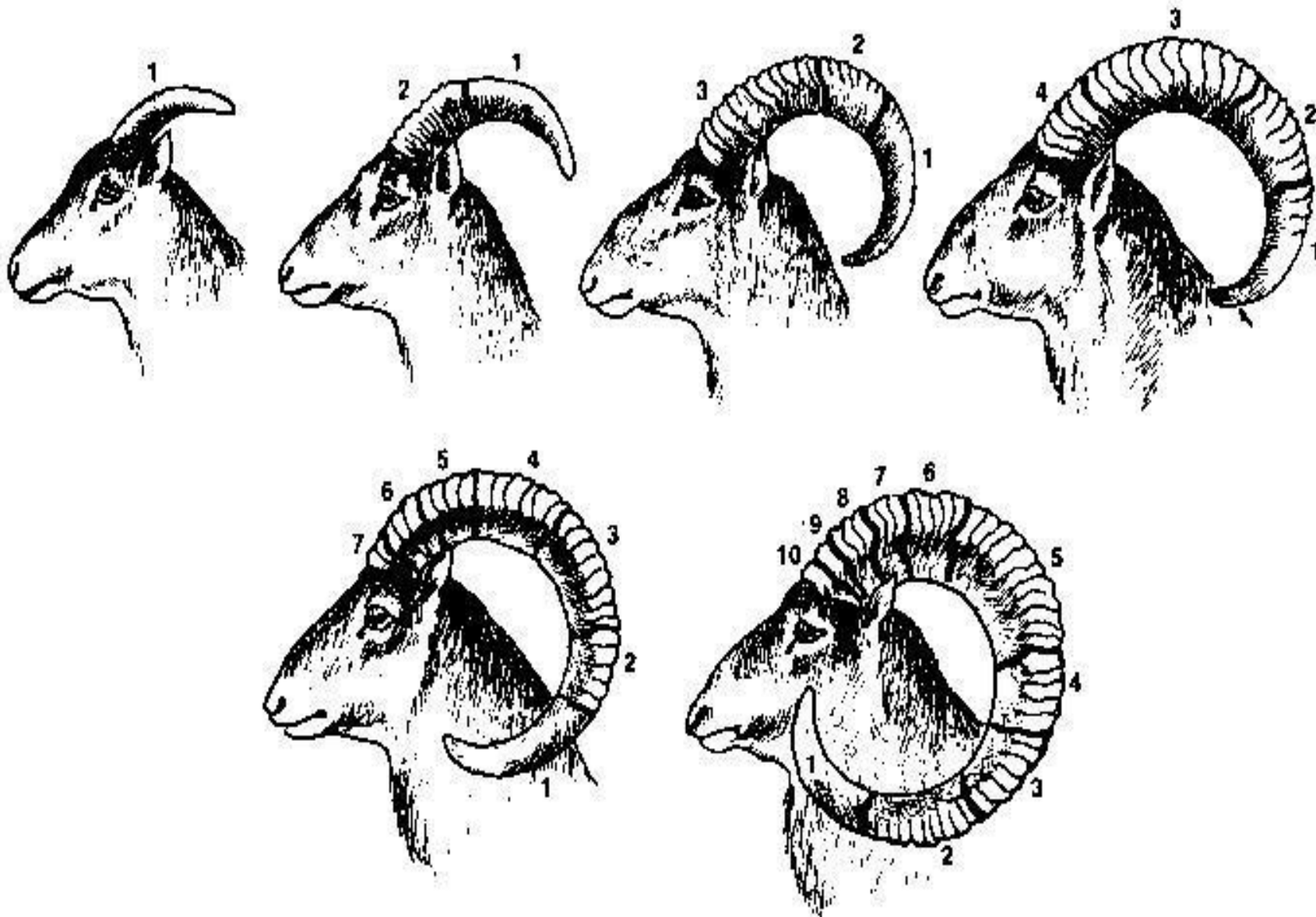

Određivanje starosti

- Starost muflona lako se odredi pomoću godišnjih prstenova ili pomoću razvoja odnosno istrošenosti zubala, na preseku.
- Kod jedinki u prirodi teže je precizno odrediti starost, nego kod odstreljenih ili uhvaćenih grla.
- Kod mužjaka se može odrediti njihova starost po stepenu rasta i razvijenosti roga.
- Telesna razvijenost, jačina grive, sedlo na leđima i pozicije u krdima mogu pomoći u oceni starosti mužjaka muflona.
- Kod muflonki starost se teže odredi, ali se po izgledu i razvijenosti tela mogu razvrstati u starosne grupe, što je dovoljno precizno kada treba dati i strukturu populacije ili krda.

Određivanje starosti

Nepravilan rast papaka kod muflona

Rogovi

- Trofej kod muflona je rog koji nosi samo ovnovi, a ponekad i ovce
- Rog se sastoji od 3 dela: **rožišta**, **živca** i **rožine**, koja je produkt kože
- Rožina koja se može skinuti (odvaja se od rožišta) naziva se tulac
- Kod muških grla već sa 3-4 meseca starosti počinju se razvijati roščići
- Rogovi su trouglastog preseka, a na njima se razvijaju ukrasni prstenovi
- U zimskom razdoblju nakratko zastaje rast roga pa se na tom mestu razvija tzv. godišnji prsten
- Pomoću tih godišnjih prstenova najlakše i najtačnije se određuje starost jedinke
- Intenzivni razvoj rogova traje do 5.-te godine starosti, od 5-7 još uvek je dosta primetan, ali je malo usporen, dok iza 7 godine godišnji prirast postepeno opada

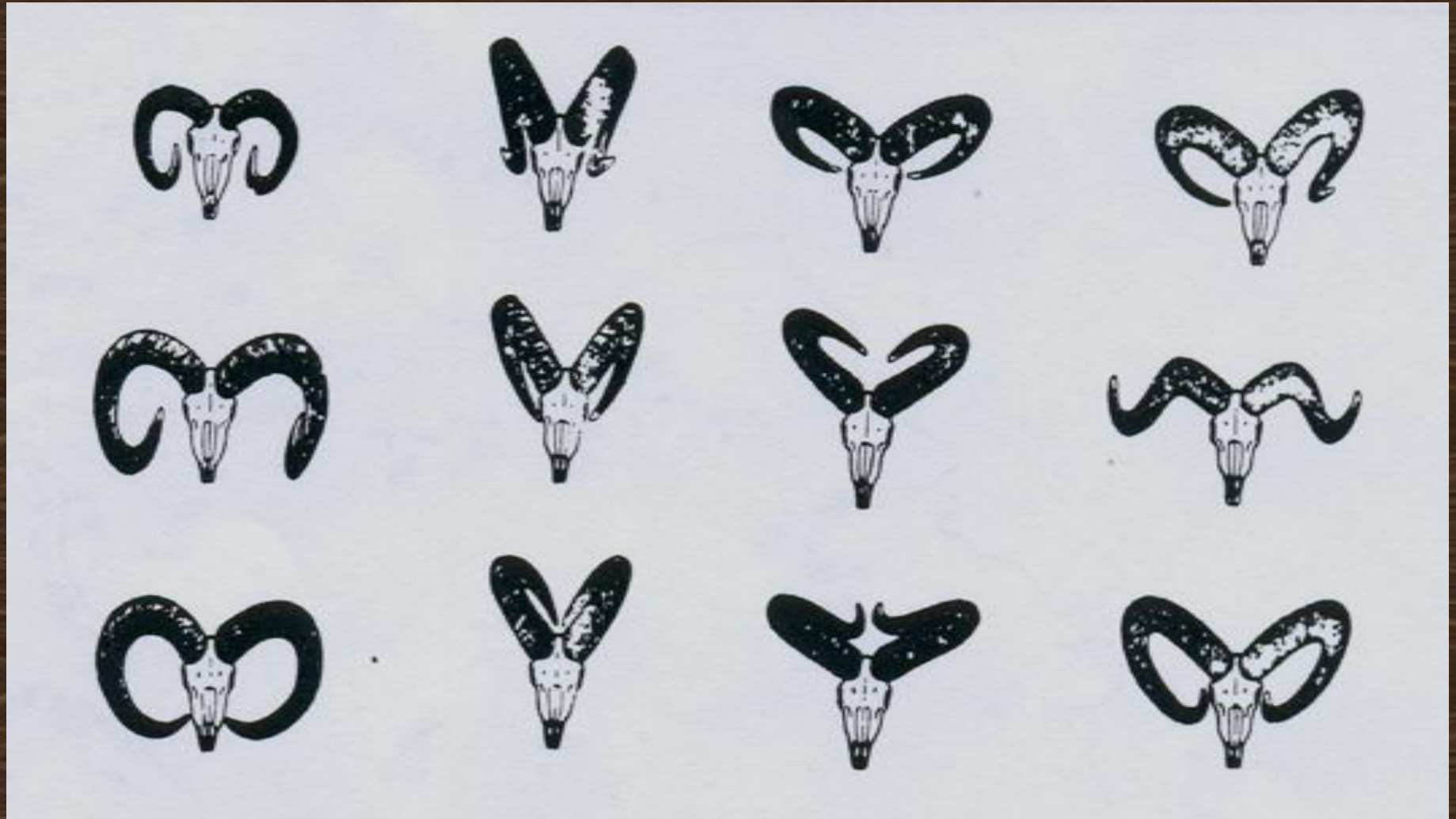

Različiti tipovi rasta roga kod muflona

Nepravilan rast roga muflona

Rogate ženke muflona - muflonke

Ishrana

- U lovištu s muflonima najbitnije je da ima čitave godine dovoljno paše i brsta, jer je muflonu potrebna stalno dostupna hrana, iako nije posebno izbirljiv
- Uglavnom se hrani travama i zeljastom vegetacijom, ali voli brstiti drveće i grmlje (u pomanjkanju hrane ponekad guli i koru stabala, posebno zimi)
- U lovištu valja osigurati nešto šumskog voća i plodova
- Glavno vreme za pašu je jutro i večer
- Zimi je kao svim preživarima potrebno osigurati voluminoznu hranu, ali i zrnastu koju posebno voli
- Skroman je u zahtevima prema staništu, iako čitavog dana ponešto odgriza

Razmnožavanje

- Parenje muflona odvija se u oktobru i novembru (decembru)
- Tok parenja je neupadljiv i nije praćen glasanjem
- Zreli, za parenje sposobni mužjaci se u potrazi za ženkama međusobno bore
- Borbe jakih ovnova ponekad su oštre i duge, ali po pravilu bez smrtnih posledica
- Sagnutih glava na razmaku od kojih desetak metara zaleću se jedan prema drugom i sudaraju se čelnim bazama rogova
- Kroz celo razdoblje parenja u društvu su muflonki i postupno ih pare
- Mufloni se za vreme parenja normalno hrane i po pravilu ne gube na težini

Borba mužjaka

© Stefan Meyers

Razmnožavanje

- Pre parenja zrele ženke ne dopuštaju odmah zaskog mužjaka
- Muflon ih goni zategnutim vratom
- Graviditet ovce traje između 21 i 23 nedelja, u aprilu ili najkasnije početkom maja ovca ojagnji jedno do dva jagnjeta
- Jaganjci sisaju oko šest meseci
- Polna zrelost kod muflona nastupa sa 18 meseci starosti, dakle u drugoj godini života već može učestvovati u parenju, pogotovo ženska grla
- Može se pariti sa domaćom ovcom

Bremenita muflonka (levo) i muflonka sa dva ojagnjena jagnjeta

Muflonsko obdanište

Način života i ponašanje

- Muflon je dnevna životinja, dok noću po pravilu miruje
- Zadržava se u manjim ili većim krdoma koje čine uglavnom ovce s jaganjcima i mlađim ovcama
- Stariji ovnovi od treće godine žive u manjim muškim krdoma koja broje obično 3-6-jedinki
- Veran je staništu koje mu odgovara i ukoliko je osiguran mir zadržava se na relativno malom području
- Krdo ženki s muflončadi vodi najiskusnija muflonka, koja ne mora biti i najstarija
- Ako utvrdi neku opasnost javlja se oštrim piskavim glasom, a ako se daje u beg slede je svi članovi krda
- Uz piskanje, u slučaju uznemiravanja krda, muflonska divljač se glasa i u miru
- Majke svoje mladunce dozivaju kratkim blejanjem, a na isti se način samo znatno mekšim glasom javlja i muflončad
- Krdo predvodi uglavnom najiskusnija ovca. Životni vek muflona iznosi 16-20 godina

Muflonsko krdo

Prirodni neprijatelji i bolesti

Najčešći prirodni neprijatelji su ris, vuk, lisica i šakal - čagalj
Najčešće bolesti su metiljavost na kontinentu i krpeljivost u mediteranskoj regiji

HVALA NA PAŽNJI!

